

tigast att överlämna arbetet med en sådan utredning åt opartiska personer, vilka utan någon förutfattad mening om det berättigade eller icke uti en indragning av vår kustbevakning ginge till verket. Detta ämne har visserligen förut varit föremål för en undersökning, som verkställdes från generaltullstyrelsen, men utan att det lett till något enligt vår mening lyckligt resultat. Åberopande vad vi sålunda anförde och i förhoppning att det måtte leda till att även i detta hänseende större sparsamhet kommer att iakttagas, våga vi hemställa,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i vad mån den yttre kustbevakningen skulle kunna betydligt reduceras, samt för Riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1913.

C. Wallentin.

C. L. Olausson.

Carl J. Ödman.

Nr 176.

Av herr **Ödman m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående en undersökning rörande den inverkan på den svenska handelsflottans skeppsumgälder, som ett återinförande av det engelska skeppsmätningssystemet skulle utöva m. m.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under sjunde huvudtiteln och tullverkets stat äskat dels ett ordinarie anslag av 16,400 kronor, dels ett förslagsanslag av 12,000 kronor, eller tillsammans 28,400 kronor, till bestridande av avlöningar och erforderliga utgifter för en föreslagen omorganisation av skeppsmätningsskontrollen i Sverige.

I motiveringen härtill anför föredragande departementschefen bland annat, att chefen för sjöförvarsdepartementet meddelat, att han har för avsikt att framlägga inför Kungl. Maj:t förslag till förordning angående skeppsmätning i huvudsaklig överensstämmelse med ett av särskilda sakkunnige den 30 september 1911 avgivet, på engelska regeln grundat förslag. Detta förslag, som alltså innebär en övergång inom den svenska skeppsmätningen till det engelska systemet från det nu sedan mera än 30 år tillbaka på tyska regelns grund gällande mätningssystemet, uppgives emellertid icke lämpligen kunna framläggas, förrän frågan om skeppsmätningens kontrollens omorganisation vunnit sin lösning, en fråga, som alltså uppgives stå i ett visst kausalsammanhang med det föreslagna systemskiftet.

Ehuru det är för den oinvidige svårt att fatta det verkliga kausalsammanhanget härutinnan, må frågan härom tills vidare lämnas å sido.

Det synes emellertid, som om den viktiga frågan om en övergång, eller rättare sagt en *återgång* till det engelska skeppsmätningssystemet — som bekant torde vara, har detta system redan en gång förut varit gällande i Sverige, men förkastats på grund av de olägenheter, som påvisats medfölja detsamma — borde göras beroende av andra och viktigare frågor än kontrollinstitutionens delvisa indragning och de återstående två av de nuvarande fem kontrollörernas sättande på ordinarie stat.

Det ifrågasatta systemskiftet i själva mätningssystemet är väl närmast en sjöfartsavgiftsfråga och rör sig närmast om huruvida de till staten, kommunerna och andra institutioner utgående omgålderna skola beräknas efter det nettototal, nu gällande mätningssystem giver, eller efter det nettototal, som erhålles med en sträng tillämpning av det i England rådande mätningssystemet. Att detta verkligen är denna frågas *centrala moment*, framgår med all önskvärd tydlighet därav, att bland det mycket stora flertal svenska redare, som förlidet år i skrivelser till kommerskollegium och Kungl. Maj:t uttalat sig i princip *emot* den ifrågasatta ändringen i skeppsmätningssystemet, finnes ett mindre antal rederier, som, ehuru de ej direkt avstyrkt den ifrågasatta systemändringen, dock i varje fall med bestämdhet framhållit, att en given förutsättning för den engelska skeppsmätningens införande måste vara »ett bibehållande av nu gällande sjöfartsavgifter».

Då det nu är obestridligt och icke heller från något håll blivit förnekadt, att omgåldernas totalbelopp *icke kunna* — då de ju äro avsedda att ingå bland statsverkets, kommunernas och andra institutioners erforder-

liga och av förefintliga behov betingade inkomster — sänkas under de nuvarande, bliver en naturlig följd härav, att själva taxesatserna för dessa umgälder måste höjas i samma mån som tontalet minskas genom den eventuellt föreslagna systemförändringen.

Detta förhållande har också stått klart för samtliga senaste skeppsmättningskommitterade, vilka genom utredning visat, i vilken ungefärlig omfattning sådan förhöjning måste företagas i de nu gällande taxorna, vilka enligt gällande sjöfartstraktater äro och måste vara lika för svenska och främmande, våra hamnar besökande fartyg.

Fullt medvetna om nödvändigheten härav hava de kommitterade härvid icke kunnat undgå att påvisa, hurusom den föreslagna och erforderliga taxehöjningen, på grund av egenarten hos de för svenska sjöfartsförhållanden särskilt avpassade fartygstyperna, med nödvändighet måste medföra en *ökning* i umgälder för de svenska fartygen av i medeltal mellan två och tre procent av nuvarande belopp. Samtidigt med en lika stor, ja sannolikt större *minskning* i motsvarande totala umgäldsbeloppet för de främmande fartygen. Detta har dock naturligen aldrig varit afsett och allra minst av förslagsställarna åsyftat med den föreslagna systemändringen, och måste ju i övrigt av var och en anses vara synnerligen olämpligt.

Av en utredning, som en av de kommitterade på särskilt uppdrag verkställt, framgår, att den ökning eller rättare sagt *förlust*, som de svenska redarna härigenom skulle lida, belöper sig till cirka 250,000 kronor årligen. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke denna siffra är väl lågt beräknad, ty enligt erhållna upplysningar uppgå totalumgålderna för de fartyg, som tillhöra ett av de största svenska fartygsrederierna, i medeltal till öfver 28 kronor per år, under det att den nyss nämnde kommittéledamoten grundat sin beräkning på en sammanlagd tonnageumgäldssats af allenast 14 kronor 80 öre per ton per år i medeltal för de tolf fartyg, som legat till grund för hans beräkning.

Men ej endast för de *svenska rederierna* är det av stor betydelse att erfara, huru en systemändring av föreslagen art kommer att visa sina verkningar i ekonomiskt hänseende. Även för *statsmakterna och kommunernas styrelser* är detta av stor betydelse. Sedan enligt Kungl. Maj:ts förslag avgifterna till lotsverket upptagits i riksstaten och alltså kommit under Riksdagens prövning, måste det för Riksdagen vara av stort värde, ja rent av en nödvändighet att erfara, i vad mån ändringen i mätningssystemet kan komma att verka reducerande på såväl denna inkomstpost som på den statsinkomst, som härflyter från lastpenningarne. Bristen på erforderlig utred-

ning i ovanberörda hänseende kommer i varje fall vid ett eventuellt återinförande av engelska mätningssystemet att icke blott för det övervägande antalet redare utan jämväl för statsverket och kommunernas hamnförvaltningar innebära ett språng ut i det okända.

Bland de meningsuttalanden, som kommit till synes, efter det att de senaste skeppsmätningsskommittéerna hösten 1911 avgivit sitt betänkande och systemförändringens följder i tillämpningen blivit mera klarlagda och allmänt beaktade, märkes en från den sydsvenske skeppsredaren, vice häradshövdingen F. Malmros sistlidne september månad till Kungl. Maj:t ingiven underdånig skrivelse med hemställan om en ny fullständig utredning angående den föreslagna systemförändringens inverkan *på hela den svenska handelsflottans umgälder*.

Så vitt bekant är, har dock icke någon sådan utredande undersökning igångsatts, förmodligen av det skäl, att sedan senaste skeppsmätningsskommittéerna, redan för mera än ett år sedan, avslutade sitt uppdrag, dels inga medel funnits tillgängliga till bestridande av kostnaderna för en sådan undersökning, och dels man av i övrigt helt naturliga skäl känt sig ovillig att igångsätta en ytterligare eller *fjärde* kommitté för denna frågas vidare behandling.

En undersökning av nu angiven art synes emellertid böra vara ett oavslutligt villkor för att man skall kunna tillräckligt överblicka denna fråga i hela dess räckvidd. Dock synes en undersökning av fullt tillräckligt omfång kunna åstadkommas utan igångsättande av en så pass vidlyftig apparat som en ny kungl. kommitté.

Vad det här gäller att finna är först, vilket förhållande i verkligheten kommer att uppstå mellan, *å ena sidan*, de redan kända avgiftspliktiga dräktigheterna såväl efter vår svenska regel som efter det engelska enligt nu här i landet tillämpade och i alla främmande länder med undantag för allenast Tyskland utan anmärkning godkända mätningssystem, alltså de avgiftspliktiga dräktigheter enligt bägge reglerna, efter vilka umgälderna för närvarande här hemma och i utlandet *utgå*, samt, *å andra sidan*, avgiftspliktiga dräktigheten, utränt enligt *de senaste skeppsmätningsskommittéernas författningsförslag*, vilket obestriddligen är en trogen kopia av för närvarande gällande engelsk praxis för engelska regelns växlande tillämpning. Denna utredning giver alltså till en början beloppet av den med få undantag blivande allmänna förhöjning i de svenska fartygens avgiftspliktiga tontal enligt nu gällande appendixmätbrev, som skulle resultera i en systemförändring, och härefter uträknas med lätthet, med vilka

faktiska belopp de enskilda svenska fartygens umgälder skulle hava kommit att ökas i såväl svenska som främmande hamnar under senaste året, därest kommittéförslaget då varit gällande författning.

Den förstnämnda undersökningen synes lämpligast kunna uppdragas åt de fyra skeppsmättningskontrollörerna å de olika kontrollstationerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall, då dessa ju måste förutsättas hava bästa kännedom om och tillfälle till undersökning ombord å de fartyg, som äro hemmahörande i dessa fyra hamnar. Härmed torde vinnas tillförlitlig utredning om mera än hälften av de i utrikes fart sysselsatta svenska fartygen och därjämte om en mycket avsevärd del av de i inrikes fart sysselsatta fartygen. Då de i Sundsvall och Malmö hemmahörande fartygen äro relativt fåtaliga, böra kontrollörerna å dessa stationer erhålla uppdrag att jämväl utsträcka sina undersökningar till de deras hamnar besökande fartyg, som äro hemmahörande i andra svenska hamnar än Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall, genom vilken anordning utredningen skulle komma att omfatta med få undantag samtliga i utrikes fart sysselsatta svenska ångfartyg och ett i varje fall tillräckligt antal segelfartyg.

Flertalet, att ej säga samtliga, de ångare, som endast äro sysselsatta i inrikes fart, lära emellertid aldrig hava blivit mätta för erhållande av ovan avsedda, enligt engelska regeln utfärdade svenska appendixmätbrev, något som däremot är fallet med alla de i utrikes fart sysselsatta ångarne, och finnes alltså icke för dessa i de å respektive tullkamrar förvarade mättningsbevisen tillräckliga måttuppgifter för den ifrågasatta undersökningens fullständiga verkställande. Då emellertid även dessa fartygs rederier skulle komma att mycket allvarsamt beröras av en systemförändring med därav följande taxehöjningar, större, ju mindre ångarne äro, återstår beträffande desamma ingen annan utväg än att låta ett tillräckligt antal av dem på statens bekostnad undergå s. k. provmätning för utrönande av deras tontal enligt engelska regeln.

En sådan prov- eller försöksmätning lär, av kommitterades betänkande att döma, även hava varit ifrågasatt av de senaste skeppsmättningskommittéerade, vilka dock, antagligen med hänsyn till den ytterligare kostnad för kommittéarbetet detta skulle hava medfört, avstått från denna åtgärd. Kostnaden härför synes emellertid icke hava behöft uppgå till något avsevärt högre belopp än motsvarande utgift för de provmätningar, som vid föregående ombyten af mätningssystem ansetts vara absolut nödvändiga för vinnande av praktisk kännedom om det nya systemets verkningar.

Själva mätningen och dräktighetsuträkningen lärer väl kunna utföras liksom en vanlig kontrollmätning av skeppsmättningskontrollör med biträde av stadens skeppsmätare till det i författningarne för biträde vid mätning efter engelsk regel fastställda arvudet av allenast 10 kronor per fartyg. Enligt senaste upplagan av Sveriges skeppslista för år 1911 utgör antalet av samtliga svenska ångfartyg och motorfartyg 1317 och enligt kommerskollegii senast utfärdade berättelse angående sjöfart, eller för år 1910, utgjorde antalet av de i utrikes fart gående ångarne, vilka alltså redan blivit mätta med tillämpning av engelska regeln för erhållande av appendixmätbrev, 599. Antages denna siffra lika för år 1911, skulle antalet uteslutande i inrikes fart gående ångfartyg och motorfartyg, hemmahörande i samtliga rikets talrika hamnar, bliva något över 700. Alla dessa torde naturligtvis ingalunda behöva undergå försöksmätning av ifrågavarande art. Enligt Sveriges skeppslista för år 1911 uppgå de i Göteborg hemmahörande smärre ångarne och motorfartygen av detta slag till ett fyratiotal, i Stockholm till något över ett hundra, i Sundsvall till aderton och i Malmö till tre. Kontrollörernas uppdrag i detta hänseende kunde därför lämpligen begränsas till samtliga dessa fartyg i de bägge sistnämnda hamnarna samt till ett tjugotal i vardera av hamnarna Stockholm och Göteborg; hela försöksmätningen å dessa fartygstyper alltså medförande en kostnad av allenast sextioett gånger 10 eller 610 kronor.

Det andra syftet med den här ifrågasatta undersökningen vore, såsom nyss nämnts, att utröna till vilka faktiska belopp de svenska enskilda fartygens umgälder verkligen under året uppgått. Även härutinnan synes utredningen lämpligast kunna läggas i händerna på skeppsmättningskontrollörerna, vilka utan svårighet torde kunna erhålla de önskade uppgifterna genom hänvändelse till redarne i de hamnar, där de hava sina stationer, vilka redare de i allmänhet personligen känna. Det bör emellertid franhållas, att det är av vikt, att härvid skillnad göres mellan de umgälder, som erläggas i *svenska* och i *utländska hamnar*.

I ersättning för en approximativ undersökning, sådan som här ovan föreslagits, torde åt en var av skeppsmättningskontrollörerna böra utgå ett tillfälligt arvode av 1,500 kronor, vadan kostnaden, då kontrollörerna äro fyra till antalet, skulle uppgå till 6,000 kronor. Sammantagen med här ovan angiven kostnad för försöksmätning av 61 ångfartyg 610 kr. samt för diverse renskrivningsarbete m. m. förslagsvis 390 kronor, skulle hela kostnaden för den utredning, här ifrågasatts, belöpa sig till allenast 7,000 kr.

Det förtjänar erinras därom, att vid föregående större ändringar här

i landet av skeppsmätningssystemet undersökningar av liknande art medelst försöksmätningar och beräkningar företagits å ett större antal fartyg (se härom bland annat Handels- och sjöfartskommitténs betänkande sid. 85).

På grund av vad således anförts, få undertecknade vördsamt yrka:

dels *att* Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t behagade föranstalta en undersökning i huvudsaklig överensstämmelse med vad här ovan föreslagits, för erhållande av fullständig utredning angående den inverkan på den svenska handelsflottans skeppsumgilder, ett eventuellt återinförande av engelska skeppsmätningssystemet skulle utöva, samt därefter för Riksdagen framlägga resultatet av denna undersökning;

dels *att* Riksdagen måtte för bestridande av kostnaderna för en sådan undersökning anslå ett belopp av 7,000 (sjutusen) kronor.

Stockholm den 25 januari 1913.

Carl J. Ödman.

Carl L. Olausson.

C. Wallentin.

Olof Nilsson.

Magnus Bengtsson.
